

Obsah

I Príhovor starostu1

I.I Zóny výstavby
rodinných domov v
Gánovciach a ich okolí.....3

I.II Informácie o
miestnom referende.....4

I.III Pár slov ku genéze
miestneho referenda4

II Ekonomika obce6

III Projekty obce.....7

IV Lepšie výsledky pri
triedení, ale aj vyššie
ceny za vývoz a
skládkovanie odpadov.....8

V Komunitné činnosti.....9

VI Zmena úradných
hodín.....11

VII Oznamy.....11

VIII Žijú tu spolu
s nami - ropucha zelená...12

Milí Gánovčania,

hoci od posledného vydania Gánovského Spravodajcu uplynulo mnoho času a udialo sa mnoho vecí, predsa len by som rád začal toto vydanie témou najaktuálnejšou – miestnym referendom, ktoré dá 27. 06. 2020 všetkým občanom s volebným právom v obci Gánovce možnosť vyjadriť svoj názor na uznesenie obecného zastupiteľstva iniciovať proces zmeny územného plánu našej obce. Referendová otázka sa špeciálne týka doliny Gánovského potoka, v platnom územnom pláne označenej ako krajinný celok 9 (Kc9), a rozhodovať sa bude, či má alebo nemá byť v budúcnosti umožnená výstavba rodinných domov alebo iných stavieb v tejto lokalite nad rámec dnes platného územného plánu.

Preto sa obec rozhodla Vám k tejto téme poskytnúť viac informácií aj formou tohto Spravodajcu. Pripravili sme grafickú vizualizáciu situácie, v ktorej sú farebne rozlíšené viaceré lokality a v priloženej legende je podrobnejší popis

týchto lokalít, aby mal každý základný prehľad o existujúcich anavrhovaných zónach výstavby rodinných domov a občianskej vybavenosti v Gánovciach a ich bezprostrednom okolí. Ide o zjednodušenú podobu situácie, preto tam bohužiaľ nemôžu byť zachytené všetky detaily a súvislosti. Každý občan má právo nahliadnuť do územného plánu obce a časť územnoplánovacej dokumentácie je dostupná aj na webovom sídle obce www.ganovce.sk, ktoré má od nového roku novú podobu.

Okrem toho som pre tých, ktorí nemajú o tejto téme žiadne informácie, pripravil v samostatnom článku krátky prehľad udalostí, ktoré vyhláseniu referenda predchádzali. Ako starosta obce si uvedomujem, že je to historický prvý miestne referendum v našej obci, a preto všetkých občanov vyzývam, aby ste tento demokratický nástroj náležite využili, aby sme sa správne rozhodli a nezapísali do histórie našej obce ako jej obyvatelia, ktorým je osud ich vlastnej obce ľahostajný. Výsledok tohto referenda by sme mali potom s pokorou akceptovať.

Zóny výstavby rodinných domov v Gánovciach a ich okolí

© Obec Gánovce

Dolina Gánovského potoka – krajinný celok 9, o ktorom sa rozhoduje v referende
V územnom pláne je dolina Gánovského potoka označená ako krajinný celok 9 (KC9) - najhodnotnejšie krajinné územie obce. Oranžovú čiarou je tá časť KC9, o ktorej sa bude rozhodovať v referende 27.6. 2020 v súlade s prijatím uznesením obecného zastupiteľstva obce Gánovce č. 27/3/2020 o vyhlásení miestneho referenda.

Existujúce plochy pre výstavbu rodinných domov v súčasne platnom územnom pláne Gánoviec

Podľa územného plánu je dnes v Gánovciach možná výstavba RD na ploche **224 725 m² (22,5 ha)** s potenciálom postaviť **242 nových rodinných domov**. Ide o tieto lokality:
južne od futbalového ihriska s výmerou **8 300 m²** pre 10 RD
východne od futbalového ihriska s výmerou **9 454 m²** pre 8-14 RD
Ovocný sad s okolím s výmerou **57 720 m²** pre 50 RD
územie nad SHMÚ pri ceste do Popradu s výmerou **30 039 m²** pre 53 RD
celý priestor nad Veternou ulicou až pod SHMÚ s výmerou **36 682 m²** pre 45 RD
viaceré lokality vo Filiciach s celkovou výmerou **54 636 m²** pre 40 RD
33 nezastavaných parciel určených pre IBV v intraviláne Gánoviec s výmerou **23 353 m²** pre 30 RD

Nové plochy navrhnuté pre výstavbu rodinných domov nad rámec platného územného plánu

Obecné zastupiteľstvo dňa 7.5.2020 schválilo návrh na zaradenie do územného plánu 4 nových lokalít pre výstavbu RD na ploche **153 772 m² (15,4 ha)** s odhadovaným potenciálom postaviť **170 nových rodinných domov**. Ide o tieto lokality:
2 lokality v Doline Gánovského potoka - južnejšie od futbalového ihriska smerom k Filiciam s výmerou **26 705 m²** a južne pod Lúčnou ulicou s výmerou **91 729 m²**
3 parcely za Filickým cintorínom smerom na Poprad s výmerou **31 213 m²**
nezastavaný priestor na Krátkej ulici s výmerou **4 125 m²**

Nové plochy neschválené pre výstavbu rodinných domov nad rámec územného plánu
Obecné zastupiteľstvo dňa 7.5.2020 neschválilo návrh na zaradenie do územného plánu viacerých lokalít pre výstavbu RD na ploche **82 676 m² (8,3 ha)** s odhadovaným potenciálom postaviť **100 nových rodinných domov**. Ide o tieto lokality:

v Doline Gánovského potoka - 2 návrhy pri Prírodnej pamiatke Briežky s výmerou **15 725 m²** a na južnej strane Gánovského potoka s výmerou **36 764 m²**
viacero doplnení lokalít pod SHMÚ a pri ceste k SHMÚ s výmerou **26 650 m²**
územie pri kúpeľoch s výmerou **3537 m²** určené na občiansku vybavenosť

Plocha schválená pre zmenu na občiansku vybavenosť a trasovanie cesty z Požiarnej ulice
Obecné zastupiteľstvo dňa 7.5.2020 schválilo návrh na zaradenie do územného plánu lokality pri náležisku neandertálcu na ploche **7 962 m²** pre budúcu nešpecifikovanú občiansku vybavenosť a upresnenie trasy cestnej komunikácie prepojujúcej Požiarnu ulicu a priestoru pri ihrisku

Plocha neschválená na výstavbu domu seniorov nad rámec platného územného plánu
Obecné zastupiteľstvo dňa 7.5.2020 neschválilo návrhy na zaradenie do územného plánu v Doline Gánovského potoka priestor pre dom seniorov s výmerou **5 000 m²**.

Nová plocha neschválená na výstavbu objektov určených pre rekreáciu nad rámec územného plánu

Obecné zastupiteľstvo dňa 7.5.2020 neschválilo návrhy na zaradenie do územného plánu v Doline Gánovského potoka priestor pre rekreáciu s výmerou **11 323 m²**.

Plochy pre výstavbu rodinných domov na hraniciach katastra obce Gánovce

V územných plánoch susedných sídel sú navrhované dve lokality pre výstavbu RD v bezprostrednom priestore pri Gánovciach na celkovej ploche **21,8 ha** s potenciálom pre 1152 ľudí. Ide o tieto lokality:
lokality Kotliko pri Gánovskom geizíre s výmerou 3 ha v katastri obce Hozelec: premena chátrajúceho tábora na byty a výstavba 2 bytoviek a 16 RD
Kvetnica/Pod lesom s výmerou **18,8 ha** v katastri mesta Poprad: rozšírenie už existujúceho priestoru pre bývanie v RD smerom k Popradu a ku Filiciam

Na rokovaní obecného zastupiteľstva 05. 06. 2020 boli uznesením č. 33/4/2020 schválené termín a miesto konania miestneho referenda, zloženie referendovej komisie i znenie otázky.

Miestne referendum bolo vyhlásené s referendovou otázkou v znení:

„Súhlasíte s tým, aby bola v budúcnosti v tej časti krajinného celku 9 (KC9), ktorú tvoria dva protiahle svahy doliny Gánovského potoka, umožnená akákoľvek výstavba nad rámec súčasne platného územného plánu obce Gánovce?“

Miestne referendum sa uskutoční **27.06.2020 od 7:00 do 22:00 v sále Obecného úradu v Gánovciach.**

Vzor hlasovacieho lístka:

HLASOVACÍ LÍSTOK
MIESTNE REFERENDUM
27. júna 2020

Súhlasíte, aby bola v budúcnosti v tej časti krajinného celku 9 (KC9), ktorú tvoria dva protiahle svahy doliny Gánovského potoka, umožnená akákoľvek výstavba nad rámec súčasne platného územného plánu obce Gánovce?

ÁNO NIE

POUČENIE:
Oprávnený občan v prísušnom rámečku značkou X vyznačí, že na otázku odpovedá „ÁNO“ alebo že na otázku odpovedá „NIE“.

občan, pomený

Miestne referendum bolo vyhlásené obecným zastupiteľstvom, lebo sa v ňom rieši otázka o dôležitých veciach samosprávy v súlade s § 4 ods. 2 písm. b) a § 11a ods. 4 zákona č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. V tomto konkrétnom prípade neriešime len jednu lokalitu, ale celkový budúci smer a rýchlosť výstavby rodinných domov v Gánovciach. Už dnes je plocha pozemkov určených na výstavbu rodinných domov v platnom územnom pláne o výmere **224 725 m² (22,5 ha)**. V doline Gánovského potoka sa navrhuje, aby bol priestor pre výstavbu rodinných domov rozšírený o výmeru **118 434 m² (11,8 ha)**.

Otázka výstavby **nie je len o domoch v doline, ale aj celkovom charaktere obce, jej infraštruktúre, občianskej vybavenosti, pomere zastavaného územia obce k jej prírodným priestorom.**

V Gánovciach je dnes cca 1 400 obyvateľov, teda

2 x viac v porovnaní s 657 v roku 1991. V Gánovciach je 357 skolaudovaných domov v porovnaní so 184 domami v roku 1991. Obec nám skrátka narástla pred očami... Preto v referende spolurozhodujeme aj o tom, o koľko a ako rýchlo sa tieto čísla budú môcť meniť v budúcich rokoch so všetkými pozitívnymi alebo negatívnymi dôsledkami, ktoré to občanom prinesie. Z tohto dôvodu má každý občan právo vyjadriť svoj názor k budúcnosti našej obce v najbližšom miestnom referende, teda či súhlasí alebo nesúhlasí, aby sa ďalšia výstavba rodinných domov uskutočňovala aj v doline Gánovského potoka v krajinnom celku 9.

V čase medzi vyhlásením referenda a jeho uskutočnením je prípustná kampaň, kde sa môže každý občan vyjadriť k danej otázke. Obec na svojom webovom sídle zriadila názorové fórum, kde je priestor vyjadriť sa k referendu a jeho obsahu. Podmienkou je, aby v ňom autor príspevku uvádzal svoje meno a diskutoval v rámci etického kódexu.

I.III Pár slov ku genéze miestneho referenda

Dovoľte mi ako starostovi predstaviť Vám genézu toho, ako k vyhláseniu miestneho referenda došlo.

Vyhlásenie miestneho referenda je úzko prepojené s mnohými požiadavkami na Zmenu územného plánu obce (ďalej ZÚP-O), datovaných min. od roku 2013 (tá posledná – č. 5 z roku 2016 riešila lokalitu od SHMÚ k ceste I. triedy – na funkciu IBV, občianskej vybavenosti, záhradiek a priemyselnej zóny – máme snahu ju zverejniť na našej webovej stránke tak ako pôvodný územný plán z roku 2008 a jeho prvú a druhú zmenu, inak sú všetky podklady územného plánu dostupné na obecnom úrade). Požiadavky na ZÚP-O sa týkali rôznych miest v našej obci, a ešte v minulom roku sa ich jednotliví vlastníci na obecnom úrade informovali, kedy sa otvorí ďalšia ZÚP-O (v poradí už šiesta). Od poslednej zmeny už ubehli 4 roky a je pravdou, že obec má podľa stavebného zákona raz za 4 roky prehodnotiť prípadnú zmenu územného plánu. Preto som ako starosta spolu s poslancami začal bližšie analyzovať jednotlivé požiadavky i to, čo sa v územnom pláne obce nachádza a plánuje do budúcnosti.

Jednou z lokalít, ktorej sa navrhované ZÚP-O týkali, bola lokalita Krajinného celku

9 (KC9). Územný plán (ďalej ÚP) totiž delí obec na 10 krajiných celkov (v rámci riešenia Ochrany prírody a tvorby krajiny s návrhom ekologicky stabilných prvkov). Pre KC9 v súčasnom ÚP platí:

napravo cesty III. triedy až za cestu I. triedy) netýkali a preto chcú poznať stanovisko obce k ich požiadavkám (a tomu plne rozumiem). Na druhej strane sú tu občania, ktorí poukazujú na potrebu

<i>existujúci stav</i>	<i>návrh</i>
 <ul style="list-style-type: none"> • ÚDOLIE GÁNOVSKÉHO POTOKA VO VÝCHODNEJ ČASTI KATASTRA, V JEHO STREDOVEJ ČASTI • VOJNÉ NEZASTAVANÉ ÚZEMIE, OBSAHLÚJUCE POĽNOHOSPODÁRSKY VYUŽÍVANÚ PÓDU, LÚKY A PASIENKY, AJ LESNÉ PORASTY • KRAJINÁRSKY NAJHODNOTNÉJŠIE ÚZEMIE V RÁMCI RIEŠENÉHO ÚZEMIA KATASTRA OBSAHLÚJUCE PRÍRODNÉ CHRÁNENÉ ÚZEMIE PP LOKALITA BRIEŽKY S PRÍRODNÝM VÝVEROM • HODNOTNÉ ÚZEMIE POKRACUJE VÝCHODNÝM SMEROM A NA SUSEDNOM KATASTRÁLNOM ÚZEMÍ VYVŮSTUJE DO CHRÁNENÉHO ÚZEMIA NATURA 2000 - SKUEV 0130 DOLINA GÁNOVSKÉHO POTOKA • V ÚZEMÍ JE NĚKOLKO PRAMENISK 	<ul style="list-style-type: none"> • V ÚP-N-O JE V SEVERNEJ A SEVEROZÁPADNEJ ČASTI KRAJINÉHO CELKU - V JEHO KONTAKTNEJ POLOHE S DOTEĽAZ ZASTAVANÝM ÚZEMÍM OBCE - NAVRHOVANÝ ROZVOJ OBCE A TOTO ÚZEMIE JE ZAHRNÚTE DO KČA • OSTATNÉ KRAJINÁRSKY HODNOTNÉ PROSTREDIE KRAJINÉHO CELKU JE AKCEPTOVANÉ A NEZASAĽUJE SA DŮR, T. J. • ZACHOVANIE DOTEĽAJŠIEHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA NA POĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY, PŘECHOD NA EXTENZÍVNEJŠIE SPŮSOBY VYUŽÍVANIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PŮDY • OCHRANA PP V ÚZEMÍ

Vedomé si tejto skutočnosti, bývalé vedenie obce požiadalo vlastníkov v tejto lokalite o vypracovanie štúdií autorizovanými odborníkmi, ktoré by potvrdzovali možnú výstavbu v tejto lokalite. Žiadané štúdie vlastníci predložili v decembri 2019, aj keď ich obsah a kvalitu nik nevyhodnocoval. O ZÚP-O sa rokovalo na zasadnutí zvolanom na žiadosť šiestich poslancov vo februári 2020. Rovnako sa na tomto zasadnutí prejednávalo vyhlásenie miestneho referenda. Obe „témy“ sa odročili na konanie nasledujúceho obecného zastupiteľstva (ďalej OcZ).

Nasledovalo verejné zhromaždenie, zvolané OcZ, ktoré sa konalo 24. 02. 2020, a kde mohli jednotliví žiadatelia o ZÚP-O odprezentovať svoje návrhy, a verejnosť sa mohla pýtať. Na tomto verejnom zhromaždení okrem vystúpení jednotlivých vlastníkov z radov niekoľkých občanov (podľa mojej subjektívnej mienky) správne odznelo, že obec má v súčasnosti aj iné problémy, ako napr. nepostačujúca kapacita kanalizácie, defektný vodovod, zlý stav cestných komunikácií a pod. Správne bola položená i otázka, čo je stratégiou obce podľa jej súčasných zvolených zástupcov, ako je definovaná? Na toto som reagoval odpoveďou, že vzhľadom na jedinečné danosti našej obce a jej slávnú minulosť bude strategické sa zameriavať na kúpeľníctvo (jeho podporu) a s ním spojený turizmus, rozvoj turizmu v akcente náleziska neandertálskeho človeka a práce smerujúce k zaradeniu obce do Kostrovej siete cyklotrás Prešovského samosprávneho kraja (čo sa medzičasom udialo) – pre možné žiadanie dotácií na výstavbu cyklochodníka – a tak príchodu väčšieho počtu turistov do našej obce, jej zatraktívnenia a pod.

Na jednej strane tak máme záujmy osôb, ktorých sa predchádzajúce tri ZÚP-O (všetky tri v hornej časti katastra obce, od SHMÚ naľavo i

venovať energiu tým nedostatkom, ktoré sú v našej obci alarmujúce.

S príchodom koronakrízy prišli i jednotlivé pravidlá pre konanie rokovaní OcZ. Spočiatku to možné nebolo, neskôr však vyšli doplňujúce paragrafy Zákona o obecnom zriadení, ktoré dovoľovali rokovať elektronickou formou (video/hlasová konferencia). Táto sa uskutočnila 24. 04. 2020. Opätovne však horespomenuté dva body rokovania (o ZÚP-O a miestnom referende) boli odročené s tým, aby nasledovné rokovanie OcZ bolo zvolané do 15 dní. Stále platil zákaz verejnosti na rokovaní OcZ. S dodržanou zákonnou lehotou bola zverejnená pozvánka/program rokovania dňa 07. 05. 2020. Avšak deň predtým, s platnosťou od 07. 05. 2020 od 12:00 bola Úradom verejného zdravotníctva SR povolená účasť verejnosti na rokovaní OcZ – táto informácia bola zverejnená na stránke ÚVZ SR dňa 07. 05. 2020 o 11:37. O tejto skutočnosti som sa dozvedel približne hodinu pred rokovaním OcZ. Skonštatujem iba, že na rokovanie sa dostavili tí ľudia z verejnosti, ktorí o pominutí platnosti vedeli. Nerád by som sa vyhováral, no i zo slov viacerých starostov či primátorov boli vyrieknuté slová o tom, že to bol veľmi nevhodný krok, ktorý mal byť komunikovaný obciam v dostatočnom časovom predstihu.

Na rokovaní 07. 05. 2020 boli uznesením schválené niektoré lokality (zahŕňajúce jednotlivé konkrétne parcely) do ZÚP-O (viac informácií v zápisnici/uznesení z tohto rokovania). Rovnako bolo na rokovaní uznesením schválené Vyhlásenie miestneho referenda o bytovej či inej výstavbe v KC9. Motívom, prečo referendum rieši či stavať alebo nestavať v KC9 je (aj) horespomenutý snímok z ÚP (teda jeho obsah).

Bývalé vedenie OcZ už požiadavky na ZÚP-O prerokovalo (Uznesenie č. 9/2017 A) 1. zo dňa 13. 10. 2017 (*jednotlivé zápisnice a uznesenia sú zverejnené na webovom sídle obce www.ganovce.sk v časti „Samospráva“ - „Zápisnice a uznesenia“*). V apríli 2018 na požiadavku obce p. Ing. arch. Mária Kollárová (spracovateľka prvotného ÚP) zaslala obci svoje stanovisko, v ktorom sa odkazovala na funkciu KC9... Opätovne tu máme dve strany – na jednej strane argumenty spracovateľky prvotného ÚP, tou druhou sú tvrdenia autorov štúdií, ktoré obci predniesli žiadatelia o výstavbu v danej lokalite.

Ako to potom je? Schválilo sa spracovanie tejto lokality do ZÚP-O, na druhej strane aj referendum...? V žiadnom prípade nemám za cieľ komentovať hlasovanie poslancov. Hlasujú a rozhodujú podľa svojej mienky, zo strany mojej (ako starostu) sa im snažím dávať čo najviac podkladov, aby pri rozhodovaní vychádzali z najväčšieho počtu dostupných informácií k téme. Vo veci lokality, označenej na rokovaní OcZ 07. 05. 2020 ako „Lokalita pod ul. Lúčnou“, šiesti z nich hlasovali za schválenie spracovania do ZÚP-O, a traja proti. Avšak pri otázke vyhlásenia referenda dvaja z tých, ktorí hlasovali za schválenie spracovania ZÚP-O v tejto lokalite, hlasovali i za referendum, čím preukázali, že chcú poznať názor občanov na túto záležitosť.

Záverom tohto obširnejšieho príspevku a priblíženia genézy vyhlásenia miestneho referenda chcem uviesť, že občania tejto obce v krásnom podtatranskom prostredí, bohatom na prírodné a kultúrne bohatstvo, by mali rozhodnúť tak, aby – a to si požičiavam myšlienku z verejného zhromaždenia od p. Ing. arch. Martina Balogu – bol „...**územný plán výsledkom spoločenskej dohody obyvateľov obce.**“ Aby občania medzi sebou dokázali viesť slušné diskusie možných benefitov i možných rizík (napr. aby mladé rodiny z Gánoviec neodchádzali, aby sa navýšili podielové dane... vs. nepostačujúce siete a infraštruktúra, jediná prístupová cesta do obce, blízkosť vzácných biotopov atď.). Z môjho pohľadu som rád, že interakcia občanov v obci na túto tému jestvuje. Prajem si však, aby bola vždy a na každom mieste uskutočňovaná maximálne korektne.

Budem sa opakovať keď napíšem, že chápem požiadavky jednotlivých majiteľov pozemkov, a zopakujem i svoj výrok z rokovania májového OcZ – **to, kde žijeme je životným priestorom všetkých obyvateľov obce.** Preto Vás, občanov Gánoviec, chcem požiadať, aby ste pristúpili k miestnemu referendu zodpovedne a svojím hlasom rozhodli, či súhlasíte alebo nesúhlasíte s výstavbou v predmetnej lokalite.

II Ekonomika obce

Záver minulého roka bol z pohľadu splácania faktúr a iných záväzkov obce pomerne dramatický, no začínajúci nový rok priniesol v januári priaznivejšie vyhladky. Oproti odhadovaným príjmom z podielových daní vo výške cca 417 tis. € to bolo napokon odhadovaných 428 tis. €. Hneď zo začiatku roka sa nám podarilo uhradiť viacero záväzkov, tie najväčšie boli (a sčasti ešte sú) voči zberovej spoločnosti Brantner (z cca 29 tis. € na súčasných cca 15 tis. € - snažíme sa uhrádzať viac ako jednu faktúru mesačne). Následne však vplyvom koronakrízy podielové dane za marec poklesli oproti minulému roku (namiesto očakávaného navýšenia) o 6,09 % a za apríl o 10,11 %. Na základe posledných prognóz Rady pre rozpočtovú zodpovednosť sa odhadovaná výška podielových daní pre našu obec za tento rok pohybuje približne na hodnote 399 tis. € (pôvodne to bol však oveľa skeptickejší odhad – 314 tis. €).

Približne 13 tis. € tvorí záväzok firme Tatrametal PP, s.r.o., ktorá v týchto dňoch finalizuje práce v rámci projektu „Zvýšenie kapacít MŠ“. V tejto záležitosti je obec zaviazaná priložiť spoluúčasť na tzv. oprávnené výdavky projektu, vo výške cca 4 tis. €.

Môžem skonštatovať, že vo veci uhrádzania bežných faktúr sme sa významne polepšili. Úvery vyzierajú nasledovne: k 09. 06. 2020 je výška nesplatených úverov 204 503,44 €. K navýšeniu došlo na základe potreby dofinancovania nákladov na projekt Zvýšenia kapacít MŠ ešte v minulom roku, na základe Zmluvy o dielo z októbra 2018 (ako bolo viackrát uvedené, náklady na projekt nepostačovali pokryť tzv. benchmarky – získanú výšku dotácie na

základe počtu detí v MŠ a novovzniknuté miesta pre žiakov MŠ). Úver bol prijatý vo výške 115 tis. €, zvyšné potrebné náklady obec hradí z plánovaného rozpočtu. Obecné zastupiteľstvo prijalo dosiaľ 5 rozpočtových opatrení, ktoré však neboli pozmeňujúceho charakteru rozpočtu ako takého (prijatie dotácie na mzdy a materiál pracovníčok terénnej sociálnej práce, úhrada už prijatého úveru (2x), voľby do NR SR, presun rozpočtových prostriedkov na opatrovateľskú službu.

III Projekty obce

Obec má schválenú dotáciu vo výške približne 130 tis. € (s 5 % spoluúčasťou) na výstavbu komunitného centra. Hoci sme túto správu avizovali už v predchádzajúcom Spravodajcovi, nastali obtiaže pri hľadaní vhodného zhotoviteľa stavby. Toho sa však v uplynulých mesiacoch podarilo vysúťažiť (v hodnote cca 119 tis. €) a momentálne prebieha kontrola projektu a VO. Ide o realizáciu skladu, na vrchu ktorého bude betónová platňa a na nej uložené kontajnerové skelety (5 ks), ktorých vnútorné vybavenie bude vytvárať podmienky pre komunitné činnosti predovšetkým žiakov škôl v poobedňajších hodinách, podobne i pre športovcov v obecných kluboch. Zvonka však bude budova pôsobiť ako jednoliata (kvôli fasáde).

Obec podala žiadosť o dotáciu, ktorú vyhlásila Slovenská agentúra životného prostredia v rámci projektu „Zelené obce“ na výsadbu 100 stromov v našej obci – obec bola úspešná a má prislúbenú dotáciu v hodnote cca 12 tis. €. Rovnako obci vznikol nárok na dotáciu z fondu, ktorý tvoria príspevky obcí a miest za skládkovanie odpadu – nárok vzniká obciam a mestám, ktoré majú úroveň vytriedenosti odpadu nad 33 %. Vyhodnotenie bude uskutočnené do konca júna 2020. Nevieme presnú hodnotu prostriedkov, údajne by malo ísť o prostriedky vo výške 15-20 tis. € (závisí od počtu obcí a miest, ktorým sa bude tento príspevok prerozdeľovať). Dané prostriedky môže obec využiť iba na investičné náklady v odpadovom hospodárstve. K tejto téme sa ešte vrátíme v inom bode tohto Spravodajcu.

Do konca júna 2020 rovnako očakávame vyhodnotenie žiadosti na dobudovanie a rekonštrukciu ul. Kožuchovskej v hodnote cca 122 tis. € (z operačného programu „Ľudské zdroje“ – na túto výzvu bolo alokovaných približne 11 mil. €, avšak žiadosti o dotáciu presiahli túto alokáciu trojnásobne – približne 40 mil. €). Obec opätovne podá žiadosť o dotáciu vo veci Vodozádržných opatrení, nakoľko došlo k prehodnoteniu výzvy a vyhláseniu novej (tu bude potrebné prehodnotiť niektoré položky bývalej žiadosti a projektu). Veríme, že v blízkej dobe budeme úspešní a vyzumení o našej podanej žiadosti o dotáciu na rómske občianske hliadky. I koronakríza nepriaznivo poukázala na problémy vzájomného spolužitia určitých občanov a mnohých občianskych sporov.

Venujeme sa aj potrebe a realizácii zhybky plynovodu na ul. Slnečnej, aby táto lokalita bola do ďalších rokov pripravená na úpravu vjazdu komunikácie a jej postupné vybudovanie.

Najdôležitejšou aktivitou bude vypracovanie projektu a podanie žiadosti o dotáciu na rozšírenie dimenzií kanalizácie na ul. Gánovskej. Nárázový, intenzívny dážď dňa 08. 06. 2020 toto plne potvrdil. Je však potrebné poznamenať, že je maximálne na mieste, aby každá domácnosť zachytávala dažďovú vodu na svojom pozemku. Termín podania žiadosti je 31. 10. 2020. V priebehu apríla a mája došlo k úprave vozovky na ul. Sadovej a sčasti na ul. Gánovskej. Nakoľko sme v tejto oblasti vyčlenené prostriedky v rozpočte už pre tento rok naplnili, budeme sa snažiť o vysprávkovanie najkritickejších úsekov ciest „po vlastnej línii“. Radi by sme ešte v priebehu leta osadili niekoľko spomaľovacích prahov a dopravných značiek v obci – i to je dôsledok správania sa nezodpovedných vodičov – máme v pamäti niekoľko nie tak dávnych havárií a nehôd... Preto je potrebné zvýšiť bezpečnosť chodcov a ľudí pohybujúcich sa po komunikáciách. Tieto úpravy sme občanom v najdotknutejších lokalitách avizovali už skôr, avšak od 01. 04. 2020 došlo k novele zákona, čo o čosi oddialilo proces spracovania projektu dopravného značenia v obci.

Mimo investičných a projektových aktivít obce prebieha výstavba projektu 10 rodinných domov južne od futbalového ihriska. Náklady na inžinierske siete hradia daní vlastníci pozemkov.

PS: všimli ste si vylepšené webové sídlo obce Gánovce? Veríme, že čoskoro poslúži ešte ako lepší zdroj informovanosti občanov prostredníctvom aplikácie „OBCOMAT“. Do času vydania tohto Spravodajcu sme zanalyzovali počet zaslaných SMS občanom – v roku 2019 ich bolo 88 a v roku 2020 zatiaľ 49... Ak chcete odoberať novinky obce a byť informovaný prostredníctvom SMS, zašlite prostredníctvom kontaktného formulára (zverejneného v časti kontakty), resp. priamo na adresu: sekretariat@ganovce.sk svoje meno, priezvisko a tel. číslo.

V nasledujúcom príspevku Vás chceme informovať o dátach o komunálnom odpade vyprodukovanom v Gánovciach za rok 2019 a porovnať ho so situáciou z roku 2018.

Miera vytriedenosti odpadu za rok 2018 dosiahla 18 %.

Rok 2019:

zo 449,685 ton odpadov vyprodukovaných v a odvezených z obce je:

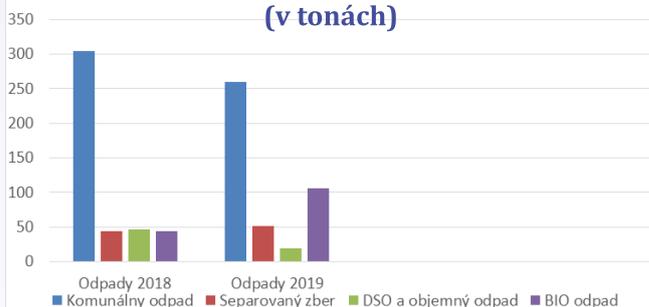
- 260,20 t zmesového komunálneho odpadu,
- 106,29 t oddeleného biologicky rozložiteľného odpadu,
- 52,445 t separovaný zber odpadov (vrátane nebezpečných odpadov),
- 30,68 t drobný stavebný a objemný odpad (nezarátava sa k separovanému zberu).

Miera vytriedenosti odpadu za rok 2019 dosiahla 35,30 %.

Z toho vyplýva, že občania obce:

- **ponížili** objem zmesového komunálneho odpadu o 44,34 t,
- **navýšili** objem oddeleného biologicky rozložiteľného odpadu o 62,323 t,
- **navýšili** objem separovaného zberu (vrátane nebezpečných odpadov) o 8,781 t
- **ponížili** drobný stavebný a objemný odpad o 16,25 t

Porovnanie množstiev odpadu r. 2018 vs. r. 2019 (v tonách)

Štát zaviedol v roku 2018 poplatok za skládkovanie. Ak by obec dosiahla v roku 2019 rovnakú úroveň vytriedenosti odpadov, výška poplatku za tonu odpadu by nebola súčasných 13 €, ale 24 €/t a v ďalšom roku 30 €/t. Úroveň vytriedenosti sa radíme v našom regióne k obciam ako Šuňava či Švábovce, ktoré pred časom urobili opatrenia v oblasti odpadového hospodárstva, čo im prináša adekvátne výsledky (pre príklad uvádzame opačný extrém – obec Hranovnica, ktorá dosiahla mieru vytriedenosti odpadu v roku 2019 na úrovni 5,94 %). Z uvedených čísiel a skutočností vyplýva, že občania obce urobili smerom k zvýšeniu miery vytriedenosti odpadov veľký krok a skok, je však potrebné počas tohto roka pracovať stále na tom, aby sme úroveň vytriedenosti odpadu dostali na úroveň aspoň 40 %, v lepšom prípade na 50 %. Toto závisí od zodpovedného prístupu každého z nás.

Bohužiaľ za posledný rok spoločnosť Brantner Poprad už dvakrát zvyšovala aj ceny za odvoz odpadu a tiež rastú ceny za ukladanie odpadov na skládke. Preto obecné zastupiteľstvo zvýšilo aj poplatok za komunálny odpad pre rok 2020 na 25 € na osobu, pričom stále suma vybraných poplatkov od všetkých nepostačuje plne vykryť náklady obce na nakladanie s odpadmi. Aby tento poplatok nemusel ďalej rásť je nevyhnutná súčinnosť všetkých, aby sme čo najviac odpady triedili na ich ďalšie zhodnotenie ako je kompostovanie biologického odpadu, ale aj dôsledne separovanie tých zložiek, ktoré nemusia alebo ani nesmú skončiť na skládke. Aby sme to dosiahli, obec bude robiť zmeny, ktoré nám to pomôžu postupne a systematicky dosiahnuť.

Obec bude schvalovať nové VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi v Gánovciach

Na úradnej tabuli a na svojom webovom sídle zverejnila Obec Gánovce návrh verejne záväzného nariadenia (ďalej len VZN) č. 3/2020 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území obce, aby sa k jeho navrhovanému zneniu mohla vyjadriť široká verejnosť a jednotliví občania. Nové nariadenie upravuje práva a povinnosti obce, pôvodcov a držiteľov odpadu a oprávnených osôb v nakladaní

s jednotlivými druhmi a zložkami komunálnych odpadov a drobnými stavebnými odpadmi, ktoré vznikajú na území obce v súlade s platnými a aktuálnymi ustanoveniami zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch v znení neskorších predpisov a ďalších súvisiacich právnych predpisov, ktoré sa v roku 2019 a začiatkom 2020 menili.

Keďže problematika odpadov sa týka každého občana obce a zmeny sa dotknú všetkých pôvodcov odpadov, odporúčame každému, aby sa s návrhom VZN oboznámil. Návrh VZN č. 3/2020 je k nahliadnutiu na webovom sídle obce www.ganovce.sk v časti Úradná tabuľa ako aj na úradnej tabuli pred obecným úradom. FO i PO môžu uplatniť pripomienky k návrhu nariadenia podľa § 6 ods. 4 zák. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Všetky doručené pripomienky budú poskytnuté poslancom obecného zastupiteľstva, ktorí budú samotný návrh prejednávať a schvaľovať konečné znenie VZN č. 3/2020 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území obce na zasadaní obecného zastupiteľstva naplánovaného na koniec júna 2020. Schválené znenie VZN č. 3/2020 bude potom opäť k dispozícii verejnosti na úradnej tabuli pred obecným úradom a na webovej stránke obce. Okrem toho obec bude zverejňovať aktuálne informácie k téme odpadov v samostatnej sekcii na svojej webovej stránke.

Návrh VZN je rozsiahly dokument, ktorý má 9 častí a 32 článkov a nie je možné jeho celé znenie uverejniť v tomto obecnom občasníku. Preto v článku len načrtujeme hlavné aspekty odpadového hospodárstva v obci a niektoré navrhované zmeny voči súčasnému stavu. Viaceré zmeny sa týkajú aj právnických osôb a fyzických osôb oprávnených na podnikanie, ktorým tiež odporúčame sa s novým VZN oboznámiť.

Obec rozširuje povinnosti pôvodcov odpadov (každá fyzická alebo právnická osoba, ktorej činnosťou odpad vzniká), a to hlavne povinnosť dôsledne triediť vytriediteľné zložky, ku ktorým pribudnú aj viaceré nové druhy odpadov, aby došlo k lepšej vytriedenosti zložiek komunálnych odpadov. Hlavný cieľ je znížiť podiel zmesového netriedeného komunálneho odpadu, ktorého stále produkujeme temer 65% z celkového množstva odpadov vznikajúcich v Gánovciach. Okrem toho, že takto pomôžeme zlepšiť životné prostredie, zároveň máme šancu znížiť náklady pre jeho zber pre občanov. Obrázok č. 1 ilustruje cestu k nulovému zmesovému odpadu a v ďalšom odseku je zjednodušená schéma správneho nakladania so zložkami komunálnych odpadov z domácnosti.

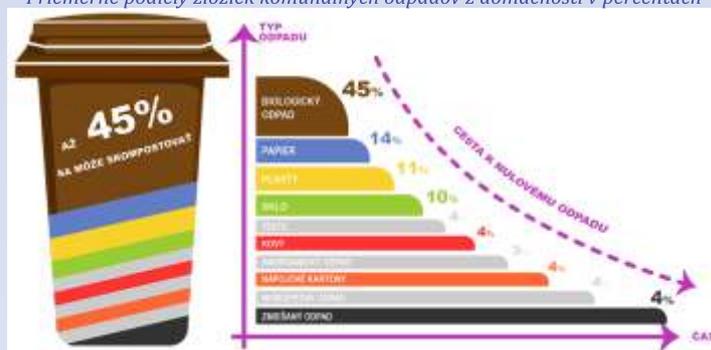

Schéma nakladania so zložkami komunálnych odpadov z domácnosti podľa VZN č. 3/2020

Prehľad povinne triedených zložiek, ktoré nepatria do zmesového odpadu, teda do čierneho kontajnera a pri ktorých je pre domácnosti zber bezplatný:

Prehľad povinne triedených zložiek, ktoré nepatria do zmesového odpadu, teda do čierneho kontajnera a pri ktorých je pre domácnosti zber bezplatný:

- papier a lepenka** – zber do modrých plastových vriec podľa zvozového kalendára
- sklo a obaly zo skla** – zber do zelených plastových vriec podľa zvozového kalendára
- plasty, viacrstvé kombinované materiály a kovové obaly** – spoločný zber do žltých plastových vriec podľa zvozového kalendára (okrem bioplastov, tie patria do kompostu)
- kovy a predmety z nich** – občasný zber organizovaný obcou alebo odvoz do zberných surovín v Poprade
- jedlé oleje a tuky** – mobilný zber viackrát do roka alebo odovzdanie na zbernom mieste
- elektroodpady** – mobilný zber minimálne 2 krát za rok alebo odovzdanie na zbernom mieste
- použité batérie a akumulátory** – mobilný zber alebo odovzdanie na zbernom mieste
- šatstvo a textilie** – zberný kontajner na mieste zriadeného obcou
- odpad s obsahom škodlivín a nebezpečných látok, tzv. nebezpečný odpad** – mobilný zber minimálne 2 krát do roka alebo odovzdanie na zbernom mieste
- drobné stavebné odpady** – mobilný zber minimálne 2 krát do roka alebo odovzdanie na zbernom mieste
- objemný odpad** – mobilný zber minimálne 2 krát do roka (obvykle na jar a na jeseň)
- veterinárne a humánne lieky a zdravotnícke pomôcky** – odovzdanie v ktorejkoľvek lekární
- pneumatiky** – odovzdanie distribútorovi pneumatík alebo v ktoromkoľvek pneuservise
- biologicky rozložiteľný odpad** – kompostovanie na vlastnom pozemku alebo vývoz v hnedých plastových kontajneroch (v ďalších rokoch môže byť zavedený spoplatnený množstevný zber tohto odpadu)

Iné zložky zmesového komunálneho odpadu patria do čierneho kontajnera a ich zber je spoplatnený poplatkom za komunálny odpad (v ďalších rokoch môže byť zavedený spoplatnený množstevný zber ostatných zložiek komunálneho odpadu), pričom platí, že za zmesový komunálny odpad sa považujú všetky odpady, ktoré sú bez obsahu takých zložiek, ktoré je možné vytriediť a je pre nich organizovaný samostatný zber alebo podliehajú inému spôsobu zneškodnenia v súlade so zákonmi Slovenskej republiky. Za zmesový komunálny odpad sa vyslovene považujú aj zvyšky jedál živočíšneho pôvodu (nie tekuté), inertný popol z iných druhov palív ako palivového dreva, cigaretové ohorky, žuvačky, exkrementy psov a mačiek a použitá podstielka z chovu znečistená exkrementmi mäsožravých domácich zvierat.

Veľká zmena a nová zložka komunálneho odpadu, ktorú budú všetci pôvodcovia odpadov v Gánovciach povinne triediť je biologicky rozložiteľný odpad, ktorý tvorí, ako ilustruje obrázok č. 1, objemovo najväčší podiel v zmesovom komunálnom odpade. Ako bolo avizované v dotazníku a na verejnom zhromaždení 10. februára, každý bude od účinnosti nového VZN povinný tento zhromažďovať samostatne mimo zbernú nádobu na zmesový komunálny odpad. Pre každého je k dispozícii najlacnejšia alternatíva a to možnosť takýto odpad kompostovať na vlastnom pozemku vo vlastnom kompostovacom zariadení. VZN zavádza povinnosť o tejto skutočnosti informovať obec formou čestného vyhlásenia, ktoré bude oslobodzovať pôvodcu biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad a parkov a biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu od povinnosti zapojiť sa do spoplatneného zberu biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu organizovaného obcou. Naopak, kto nepreukáže, že kompostuje, bude zahrnutý do zberu biologicky rozložiteľného odpadu, ktorý obec postupne zavedie a plánuje pri ňom zaviesť množstevný zber. V tomto systéme sa budú používať hnedé kontajnery na bioodpad v objeme 240 l, ktoré si už niektorí občania zakúpili.

Zaujímavou novinkou je aj možnosť pre pôvodcu objemného odpadu alebo drobného stavebného odpadu tento zhodnocovať opätovným použitím inou osobou a bezodplatne požiadať obecný úrad o zverejnenie oznamu na webstránke obce o ponuke predmetov, ktoré by sa inak stali odpadom po dobu 30 dní od dátumu uverejnenia oznamu. Tieto ponuky budú k nahliadnutiu v sekcii odpadové hospodárstvo, kde ich vlastník uverejní fotku ponúkaného predmetu, krátky opis a svoje kontaktné údaje (niečo ako taký „obecný bazoš“).

Ďalšou novinkou bude postupne zavedenie elektronickej identifikácie všetkých zberných nádob na území obce, aby bolo možné monitorovať priebeh zberu a množstvo odpadov. 10. 06. 2020 sa zástupcovia obce informovali návštevou v obci Lendak o tom, ako sa v tejto obci za 5 mesiacov pôsobenia elektronickej evidencie odpadov darí zlepšovať mieru vytriedenia. Výsledky sa Lendaku darí zlepšovať prakticky od začiatku zavedenia systému, kedy z miery vytriedenia odpadu 7 % priebežne dosahujúcca 25 %.

Najlacnejší je odpad, ktorý nikdy nevznikne. Naopak odpad, ktorý končí na skládke alebo ho

ukladáme na čierne skládky, ktoré sa začali v Gánovciach opäť objavovať, nás stojí najviac. Preto vyzývame všetkých občanov, aby sa snažili vznik odpadu podľa svojich možnosti minimalizovať. Keď už odpad vznikne, aby z neho vytriedili všetky zložky, ktoré nepatria do zmesového odpadu teda do čierneho kontajnera, a využili príslušnú formu bezplatného zberu ako je uvedené v schéme pre nakladanie s jednotlivými zložkami komunálnych odpadov z domácnosti, aby sme zvýšili vytriedenosť a teda znížili celkové množstvo netriedeného zmesového odpadu. Obec sa pripravuje na prechod k množstevnému zberu zmesového odpadu, čím v konečnom dôsledku občan, ktorý ignoruje triedenie si v budúcnosti priplatí. Veríme, že spoločným úsilím sa nám to podarí zvládnuť a výsledky v redukcii a triedení odpadov budú za ďalšie roky ešte lepšie.

V Komunitné činnosti

Začiatkom septembra sme zorganizovali 17. ročník Dňa obce, ktorý mal o čosi pozmenenú tvár, a to vďaka aktivite členov kultúrnej komisie obce. Popri dni obce sa uskutočnil už 7. ročník umeleckého sympózia, a 5. ročník cezpoľného behu Ganrun. Poďakovanie patrí všetkým tým, ktorí priložili ruku k dielu a vdýchli tomuto podujatiu novú tvár. Je pochopiteľné, že ako organizátori sme túto akciu zorganizovali po prvýkrát a mohlo dôjsť k istým nedorozumeniam, máme však zato, že v mnohých smeroch sme ukázali, kadiaľ sa tento – deň nás všetkých – Deň obce Gánovce môže uberať.

V októbri sme pozvali seniorov na spoločné posedenie, v decembri navštívil obec Mikuláš s anjelom a čertom. Vyvrcholením kultúrnych aktivít v obci v minulom roku bola iniciatíva mladých umelcov z Gánovci, ktorí občanom prichystali vianočný koncert. Občania sa odvdáčili hlavne svojou účasťou a potleskom. Mladí umelci sa rovnako ešte v júli zúčastnili Kreatívneho festivalu v partnerskej obci Raba Wyzna, a vystúpili i v rámci programu dňa obce.

V roku 2020 sme spoločne po druhý raz vystúpili na najvyšší bod v našej obci – Zámčisko, symbolicky na Sviatok Troch kráľov. Vo februári Divadlo Ozvena predstavilo slovenskú „klasiku“ – Kamenný chodníček od

Ferka Urbánka. Rovnako vo februári DHZ usporiadalo už 7. hasičský ples – témou bola „čiernobiela“. Budeme komunikovať so zástupcami Banického cechu horného Spiša o usporiadaní exkurzie k baniam na Kvetnici. V júli sa chystáme symbolicky usporiadať „náhradu za Tour de France“ – bicyklujúce SAGÁNOVCE, pokračovať budeme spoločnými túrami v okolí obce, resp. do vzdialenejších končín. Radi obnovíme „letné kino“ pri OcÚ. Kontinuitu dňa obce by sme neradi prerušovali, avšak v podobnom duchu ako to je v iných mestách či obciach – usporiadame ho v menšom formáte, o ktorom Vás budeme ešte v čas informovať.

Pondelok	8.00 – 11.30	12.30 – 15.00
Utorok	8.00 – 11.30	12.30 – 15.00
Streda	8.00 – 11.30	12.30 – 16.30
Štvrtok	nestránkový deň	
Piatok	8.00 – 11.30	12.30 – 15.00

Stránkové dni stavebného úradu:
Bc. Michaela Vojtková, tel. č.: 0951 390 054

Utorok	-	12.30 – 15.00
Streda	9.00 – 11.30	12.30 – 16.30

1: žiadame občanov – vlastníkov a nájomcov pozemkov (ornej pôdy, trvalého trávnatého porastu a iných pozemkov), ktorí si tieto pozemky nepriznali v daňovom priznaní, aby tak učinili v čo najkratšom čase a podali dodatočné daňové priznanie. Ak majú tieto pozemky v nájme – aj tak sú povinní ich priznať a doložiť nájomnú zmluvu.

2: obdobie pandémie koronakrízy má obec – verím – úspešne za sebou. V obci sa nevyskytol žiaden prípad nakazenej osoby. Mrzí ma správanie niektorých občanov nedodržiavajúcich opatrenia hlavného hygienika SR a nariadení vlády SR, napr. o nosení rúšok a pod. Gánovce ani žiadna ich časť nie je pomyselnou Christianiou („bezprávne“ územie v Kodani (Dánsko), kde ľudia žijú len s minimálnym zásahom vlády do tohto malého

územia). Mám zato, že v Poprade a okolitých obciach sa vyskytlo mnoho prípadov nakazených chorobou COVID-19 nato, aby sme sa správali maximálne zodpovedne. Môže nás iba tešiť ustupujúca chorobnosť. Ďakujem solidárnym občanom, že vo svojom okolí šili a rozdávali rúška a všetkým tým, ktorí rešpektovali pokyny a správali sa zodpovedne.

3: aby sa obsahovo webové sídlo obce venovalo iba oficiálnemu informovaniu občanov a zverejňovaniu informácií, bolo na májovom zasadnutí OcZ navrhnuté, aby sa k rôznym témam o obci a udalostiach v nej zriadilo diskusné fórum – toto by malo byť funkčné už v najbližších dňoch. Je dôležité, aby v ňom diskutujúci uvádzali svoje meno a diskutovali v rámci etického kódexu.

4: okolie obecného úradu – množstvo konárov udrie každému do očí. Osobne sa priznám, že mi nikdy nenapadlo voziť konáre k obecnému úradu a hľadal som iné riešenia ako si poradiť s konármi (drvič konárov, ich spracovanie na spálenie...). Dodávateľ služby má momentálne problém odviezť túto kopu, nakoľko k jeho skládke vedie poľná cesta a v týchto dňoch, kedy prší temer každý deň, je značne podmočená. Pneumatiky – žiadame občanov, aby pri prezúvaní pneumatík tieto odovzdali v pneuservise! Za všetko uvediem, že obecný úrad má pôsobiť reprezentatívne a po odvoze konárov a iných predmetov, ktoré do jeho okolia nepatria, pristúpime aj k takým opatreniam, ktoré tomu zamedzia.

5: v máji prebehlo verejné pripomienkovanie k zmene územného plánu obce Hozelec, kde je tiež návrh na výstavbu rodinných domov v lokalite Kotlisko, známej skôr ako lokalita pri Gánovskom geizíri. V tomto prípade dala obec negatívne stanovisko. Stanovisko obce v úplnom znení je zverejnené na webovom sídle obce www.ganovce.sk v časti „Aktuality“.

6: Obec sa v letnej sezóne zapojí do projektu Legendarium, ktorý sa snaží predstaviť deťom najzaujímavejšie turistické miesta Prešovského samosprávneho kraja. Aj keď Gánovce a jej história boli v ňom predstavené už v minulých ročníkoch, po prvý krát budú deti zbierať pečiatku do albumu aj pri návšteve našej obce, čím možno očakávať väčšiu návštevnosť areálu Hrádok (Geopark Neadertal Gánovce) rodinami s deťmi.

Jedna z vecí, ktorá robí život v Gánovciach príjemnejším oproti životu v meste, je bližší kontakt s prírodou. Aj v samotnom srdci obce na rozhraní Gánoviec a Filíc máme napríklad jedinečné územie celoslovenského významu - národnú prírodnú pamiatku Hrádok. Dôvodom jej ochrany nie sú len archeologické nálezy (vyliatok mozgu neandertálc), či bohaté nálezy fosílií pravekej fauny a flóry (z ktorých vieme, že sa nám tu kedysi po Gánovciach prehánali lesné slony, mamuty, pratury, či hyeny), ale aj to, čo v tej lokalite dodnes rastie. Sú to síce drobné a nenápadné rastlinky ako barička prímorská a skorocel prímorský, ktoré sa tu zachovali doteraz z čias mamutov a neandertálc a na Slovensku je takýchto lokalít len niekoľko. Normálne tieto druhy rastú pri morskom pobreží, ale u nás sa tiež cítia dobre, pretože pôdy na travertínoch majú vyšší obsah solí ako je tomu inde na Slovensku, kde minerálne pramene, ktoré tie soli do pôdy vyplavujú, nemajú.

V posledných desaťročiach Gánovce rýchlo menia svoj charakter; za posledných 30 rokov sa zdvojnásobil počet obyvateľov a priestory, kde kedysi bola zeleň – lúky a pasienky, sú dnes stavebné pozemky a na mnohých z nich už stoja pekné moderné domy. Pomaličky takto ukrajujeme vedome, ale i nevedome životný priestor niektorým druhom rastlín a zvierat. Niektoré druhy sa tomu prispôbili a žijú tú s nami. Krásnym príkladom sú bociany biele, ktoré hniezdia na Športovej ulici a úspešne minulý rok vychovali 2 mláďatá. Tých druhov, ktoré si našli svoj nový domov v našich záhradách a pozemkoch je viac. Oni nielen, že

majú právo tu byť s nami, ale nám pripomínajú, že my máme to privilegium tu byť s nimi a že tu máme zdravé životné prostredie.

Jedným z našich susedov zo živočíšnej ríše, ktorého možno v Gánovciach stretnúť, je nie veľmi nápadná, no spomedzi žiab pomerne sympatická ropucha zelená - charakteristická tmavozelenými škvrkami a svetlozeleným telom. Ide o žabu s aktivitou vo večerných a nočných hodinách, možno vedome, aby sa vyhla kontaktu s človekom. Jej typickým miestom je lesostepné prostredie v nížinách Slovenska, no občas vystupuje do vyšších polôh ako je tomu v doline Gánovského potoka. Tam nachádza vhodné podmienky pre rozmnožovanie a úkryt, v ktorom prečkáva zimu. Jej areál zasahuje aj do záhrad rodinných domov, kde si hľadá potravu ako sú rôzne slimáky, mnohonožky, dážďovky, chrobáky a pod., takže o jej užitočnosti niet pochýb.

Po prebudení v marci samičky kladú až do 10 000 vajíčok v šnúrach do 7 metrov dlhých, ktoré omotáva o vodné rastliny obyčajne v plytších prehriatych vodách. Metamorfóza prebieha od mája do augusta, potom i mladé jedince opúšťajú vodu. Časť ich síce môže skončiť v zobáku našich bocianov (to je prirodzený kolobeh), ale tie šikovnejšie jedince sa dožívajú 7-10 rokov. Jedna sa o prispôsobivý druh žaby, ale nedokáže odolávať silnej chemizácii prostredia, takže v miestach s intenzívnou poľnohospodárskou činnosťou s používaním pesticídov, rapídne mizne. Aj keď je zo všetkých ropúch najodolnejšia proti suchu, v súvislosti so zmenou klímy, dočasné vodné plochy pri silnom výpare často dnes miznú rýchlejšie než jej nové potomstvo prejde metamorfózou. Preto je zaradená medzi ohrozené a chránené druhy.

Keď ju teda náhodou zbadáte pri večernej prechádzke, tak už budete trochu poznať jej príbeh a pomôžete ju a iné rastliny a živočíchy, čo tu máme, svojou ohľaduplnosťou pre nás všetkých chrániť. Jedna z vecí, ktorá robí život v Gánovciach príjemnejším oproti životu v meste, je bližší kontakt s prírodou. Len ju treba okolo seba vnímať. Videli ste aj Vy v Gánovciach nejaké zaujímavé zviera, či rastlinu, tak nám o tom napíšte a podel'te sa o tom s ostatnými spoluobčanmi.